

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

ΜΙΝΩΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Σποραδικά ευρήματα μινωικών χρόνων στο φυσικό ύψωμα στην περιοχή του σημερινού Αρχαιολογικού Μουσείου αποτελούν ενδείξεις για προϊστορική εγκατάσταση στη συγκεκριμένη περιοχή.

ΑΡΧΑΪΚΗ – ΚΛΑΣΙΚΗ – ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(περίπου 650-67 π.Χ.)

Αρχαιολογικά ευρήματα από διάφορα σημεία της παλιάς πόλης μαρτυρούν ότι κατοικείται από τα αρχαϊκά χρόνια. Κύριο αστικό κέντρο της περιοχής εξακολουθεί να είναι η Κνωσός. Έχει βρεθεί η βάση πιθανότατα ελληνοιστικού τείχους που μαρτυρεί την ύπαρξη σημαντικής πόλης.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(67 π.Χ. - 330 μ.Χ.)

Ηράκλεια ή **Ηράκλειο**, η πρώτη διαμόρφωση της πόλης. Υπάρχουν πολλά και αξιόλογα ευρήματα αυτής της περιόδου.

Ο Στράβων (64 π.Χ.-24 μ.Χ.) στα *Γεωγραφικά* του αναφέρει ότι υπήρχε μικρός οικισμός με το όνομα «Ηράκλειον» που ήταν το επίκειο της Κνωσού. Επίσης, ο Ρωμαίος φυσικός Πλίνιος ο Πρεσβύτερος (1^{ος} αι. μ.Χ.) αναφέρει την ύπαρξη μικρής πόλης με το όνομα “Ηράκλεια”.

Α΄ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(330 μ.Χ. - 824 μ.Χ.)

Την Α΄ Βυζαντινή περίοδο η μικρή πόλη συναντάται με το όνομα **Κάστρο**, ονομασία που υποδηλώνει μιας κάποιας μορφής οχύρωση. Η Κρήτη αποτελούσε επαρχία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ενώ διοικητικό, στρατιωτικό και θρησκευτικό κέντρο του νησιού ήταν η Γόρτυνα.

ΑΡΑΒΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ

(824 μ.Χ. - 961 μ.Χ.)

Ανδαλουσιανοί Άραβες κατέλαβαν την Κρήτη, εκμεταλλευόμενοι την αμυντική της αδυναμία και επέλεξαν τη θέση του παλιού οικισμού του Ηρακλείου για να οργανώσουν τη δική τους πρωτεύουσα. Η πόλη οχυρώνεται με ισχυρό τείχος που περιβάλλεται από βαθιά τάφρο (Khandaq) απ' όπου παίρνει το όνομά της **Rabadh el Khandaq**, δηλαδή **Φρούριο της Τάφρου**, εξελληνισμένο **Χάνδακας**. Ο Χάνδακας γίνεται τώρα η πρωτεύουσα του νησιού, ενώ εγκαταλείπεται η Γόρτυνα.

Β΄ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(961 μ.Χ. - 1204 μ.Χ.)

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία επιδίωξε επανειλημμένα να ανακτήσει τη στρατιωτικής σημασίας Κρήτη για να ελέγχει τις θαλάσσιες οδούς στη νότια Μεσόγειο. Ο Νικηφόρος Φωκάς επιτέθηκε στην πόλη και την κατέλαβε. Η πόλη ανοικοδομείται σχεδόν εξαρχής. Το λιμάνι οργανώθηκε καλύτερα και χτίστηκε νέα οχύρωση πάνω στα θεμέλια του αραβικού τείχους. Η πόλη πήρε το όνομα **Μεγάλο κάστρο**.

ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑ

(1204 μ.Χ. – 1669 μ.Χ.)

Το 1204 (έτος κατάλυσης της Βυζαντινής αυτοκρατορίας από τους Σταυροφόρους) η Κρήτη περνά στα χέρια των Βενετών και η κυριαρχία τους οριστικοποιείται το 1211 (1206-2011: κατάληψη από Γενοβέζους πειρατές).

Το όνομα της πόλης από Χάνδακας έγινε **Candia** και αποτέλεσε τη σημαντικότερη βάση της Βενετίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι Ενετοί βελτίωσαν την οχύρωση της πόλης χτίζοντας επιβλητικά τείχη (1462), το καλύτερα διατηρημένο οχυρωματικό έργο στη Μεσόγειο.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

(1669 μ.Χ.-1898 μ.Χ.)

Οι Οθωμανοί το 1645-1646 κατέλαβαν όλη την Κρήτη, εκτός του Χάνδακα. Έπειτα από 21 χρόνια σκληρής πολιορκίας οι Οθωμανοί καταλαμβάνουν την πόλη, μετά από προδοσία του Ενετοκρητικού Αντρέα Μπαρότσι. Η πόλη ονομάζεται τώρα από τους Τούρκους **Kandiye**, ενώ ο χριστιανικός πληθυσμός την αποκαλεί **Μεγάλο Κάστρο**. Είχε καταστραφεί σχεδόν ολοκληρωτικά από τη μακροχρόνια πολιορκία.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ – ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(1898 μ.Χ. – 1913 μ.Χ.)

Λίγο καιρό μετά τη σφαγή άμαχου πληθυσμού στις 25 Αυγούστου 1898 ο τουρκικός στρατός αποχωρεί από την Κρήτη και εγκαθιδρύεται η Κρητική Πολιτεία υπό την προστασία των μεγάλων δυνάμεων: Αγγλίας, Ιταλίας, Γαλλίας και Ρωσίας. Το 1913 η Κρήτη ενώνεται με την Ελλάδα.

Από τις αρχές του 20ού αιώνα η πόλη παίρνει πάλι την παλιά ονομασία **Ηράκλειο** και αρχίζει να αναπτύσσεται ραγδαία μέχρι τις μέρες μας.